

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/125, 266

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/10409

Karar No. 2022/14702

Tarihi: 10.11.2022

- UZMAN GÖRÜŞÜ
- BİLİRKİŞİ RAPORUNUN TAKTİRİ DELİL UZMAN GÖRÜŞÜNÜN YAZILI BELGEYE DAYALI TARAF BEYANI NİTELİĞİNDE OLDUĞU
- DAVA MALZEMESİNİ İSTİSNALAR DIŞINDA TARAFLARCA GETİRİLMESİ GEREKTİĞİ
- HAKİMİN KANUNDA BELİRTİLEN İSTİSNALAR DIŞINDA RESEN DELİL TOPLAYAMAYACAĞI
- UZMAN GÖRÜŞÜNÜN GÖRÜŞÜ SUNAN TARAFI BAĞLAYACAĞI

ÖZETİ: İlgili madde gerekçesinde de vurgulandığı gibi uzman görüşüne başvurulması bilirkişilikten farklıdır. Mahkemece gerekli hâllerde resen veya talep üzerine bilirkişiye başvurulmasına karar verebilirken uzman görüşü almak, sadece davanın taraflarının başvurabileceği bir yoldur. 6100 sayılı Kanun'un 266 ncı maddesine göre bilirkişi raporu takdiri bir delildir. Oysa uzman görüşü teknik anlamda bir delil olmayıp tarafın mahkemeye sunduğu yazılı belgeye bağlı beyanı, açıklaması niteliğindedir.

6100 sayılı Kanun'un 25 inci maddesine göre ise kanunda öngörülen istisnalar dışında, hâkim, iki taraftan birinin söylemediği şeyi veya vakıaları kendiliğinden dikkate alamaz ve onları hatırlatabilecek davranışlarda dahi bulunamaz. Kanunla belirtilen durumlar dışında, hâkim, kendiliğinden delil toplayamaz. Bunun anlamı, "dava malzemesi" olarak nitelenen iddia ve savunma, her türlü talep, vakıa ve

delilin taraflarca getirilmesi gerektiğidir.

Mahkemece netice olarak bilirkişi raporundaki hesaplamalara itibar edilerek hüküm kurulmuştur. Uzman görüşü, bu görüşü sunan davacı taraf açısından yazılı belgeye bağlı bir beyan niteliğindedir. Bunun anlamı, uzman görüşünde yer alan maddi vakıaların, dava dilekçesinde ileri sürülen vakıalar gibi bağlayıcı etkisinin olmasıdır. Dosya kapsamından, mahkemece uzman görüşünün bu etkisi ile ilgili bir değerlendirme yapılmadığı, gerek hesaplamaya esas alınan (çalışma süresi, haftalık çalışma süresi, aylık ücret miktarı, aylık yemek bedeli vb gibi) unsurlar, gerekse hesaplanan alacak miktarları yönünden uzman görüşünün bağlayıcılığı üzerinde durulmadığı anlaşılmaktadır. Tarafın bildirdiği vakıanın dışına çıkılıp yeni bir vakıa esas alınmak suretiyle hüküm kurulması hatalıdır. Belirtmek gerekir ki, bilirkişi raporu bir delildir. Uzman görüşü ise, öncelikle görüşü sunan tarafın maddi vakıayı içeren açıklamasıdır. İddiayı güçlendirmeye yarayan uzman görüşünün içeriğindeki vakıaların ispatı ise bilirkişi delili ile mümkün olmaktadır. Açıklanan sebeplerle uzman görüşünün taraf beyanı veya açıklaması olma özelliği göz ardı edilmemeli, içeriğindeki vakıaların davacı açısından bağlayıcı olduğu dikkate alınmalı, bu çerçevede yapılacak değerlendirme sonucunda uyuşmazlığın esası ile ilgili bir karar verilmelidir.

DAVA: Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalılar tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra, dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının davalılara ait işyerinde güverte görevlisi olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin davalılar tarafından haklı neden olmaksızın sona erdirildiğini ileri sürerek kıdem ve ihbar tazminatı, fazla çalışma

ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, hafta tatili ücreti ile yıllık izin ücretinin davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde; davalı şirketlere Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kayyım atanmasına karar verildiğini, davacının da aralarında bulunduğu bazı personelin yönetime yardımcı olmak konusunda isteksiz davrandıklarını, sorulan sorulara cevap vermekten kaçındıklarını iş sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiğini belirterek davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacının çalışmalarının turistik amaçlı yatta gerçekleşmesi sebebiyle 4857 sayılı İş Kanunu'na tâbi olduğu, davalılar arasında organik bağ bulunması sebebiyle alacaklardan müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, davalılarca iş sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiğinin ispat edilemediği belirtilerek davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalılar vekili istinaf dilekçesinde; iş sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiğini, çalışmaların karşılığı olan tüm ücretlerin ödendiğini belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

“..

Davacını iş akdinin haklı sebeple feshedildiğinin davalı işverence ispatlanamadığı ve bu sebeple davacı lehine kıdem ve ihbar tazminatına hükümlenmesi bakımından mahkemenin kararında bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşıldığından bu yönden yapılan istinaf talebinin reddine karar verilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Fazla mesai, UBG, hafta tatili ve yıllık izin ücreti alacakları yönünden yapılan değerlendirmede, mahkemece toplanan deliller ile alınan kök raporda yer alan hesaplamalar ve ayrıca davalı tarafın yapmış olduğu zaman aşımı def'i sebebi ile ek raporda bu yönden yapılan hesaplamalar dikkate alınmak suretiyle bu alacak kalemleri yönünden davanın kabulüne karar verilmesinde herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bilirkişi tarafından yapılan hesaplamalarda gelir vergisi oranı %15 olarak değil %35 üzerinden dikkate alınması gerektiğine yönelik istinaf talebi incelendiğinde bilirkişinin gerek kök raporunda gerekse ek raporunda söz konusu

hesaplamaları yaparken vergi dilimi oranlarını da açıklayarak gerekli hesaplamaları yaptığı ve bu hesaplamalarda bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşıldığından bu yönden yapılan istinaf talebinin reddine karar verilmesi gerektiği anlaşılmıştır... " istinaf başvurusunun esasatan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalılar vekilince, istinaf dilekçesinde ileri sürülen gerekçeler ve davacı tarafça dosyaya sunulan uzman görüşünün göz ardı edilerek hüküm kurulmasının hatalı olduğu belirtilerek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması talep edilmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, işverenin haklı fesih iddiasının ispatı, kıdem ve ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti, fazla çalışma ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti, faiz, uzman görüşünün etkisi ve taleple bağlılık hususlarında toplanmaktadır.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 6100 sayılı Kanun'un 293 üncü maddesi ile 25 inci maddesi.

3. Değerlendirme

1.Davanın tarafları, gerek dava öncesinde gerekse dava sırasında uyuşmazlık konusu ile ilgili bilgi almak, dilekçelerini hazırlayabilmek yahut iddia veya savunmalarını güçlendirebilmek için bir uzmana başvurma ihtiyacı duyabilirler. 6100 sayılı Kanun'un 293 üncü maddesi ile taraflara "*Uzman Görüşü*" adı altında bilimsel görüş alabilme imkânı sağlanmıştır.

2. İlgili madde gerekçesinde de vurgulandığı gibi uzman görüşüne başvurulması bilirkişilikten farklıdır. Mahkemece gerekli hâllerde resen veya talep üzerine bilirkişiye başvurulmasına karar verebilirken uzman görüşü almak, sadece davanın taraflarının başvurabileceği bir yoldur. 6100 sayılı Kanun'un 266 ncı maddesine göre bilirkişi raporu takdiri bir delildir. Oysa uzman görüşü teknik anlamda bir delil olmayıp tarafın mahkemeye sunduğu yazılı belgeye bağlı beyanı, açıklaması niteliğindedir (C. Akil, Medeni Yargılama Hukukunda Mahkeme Tarafından Atanan Bilirkişi-Uzman Tanık Ayrımı, Ankara Barosu Dergisi,2011/2, 177). Bu sebeple uzman raporu, "taraf beyanı" veya "tarafın belgeye dayalı beyanı" olarak değerlendirilmektedir (Akil, 174). Hâkim uzman görüşünü bilirkişi delili gibi değerlendiremez, aksine, gerekli gördüğü takdirde uzmanı çağırıp dinlemek suretiyle serbestçe takdir eder.

3.6100 sayılı Kanun'un 25 inci maddesine göre ise kanunda öngörülen istisnalar dışında, hâkim, iki taraftan birinin söylemediği şeyi veya vakıaları kendiliğinden dikkate alamaz ve onları hatırlatabilecek davranışlarda dahi bulunamaz. Kanunla belirtilen durumlar dışında, hâkim, kendiliğinden delil toplayamaz. Bunun anlamı, "dava malzemesi" olarak nitelenen iddia ve savunma, her türlü talep, vakıa ve delilin taraflarca getirilmesi gerektiğidir (E. Yılmaz, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2012, 261). Getirilen vakıalara göre uyumsuzluğu belirlemek ve bu uyumsuzluğa uyan hukukî sebebi belirleyip uygulamak ise hâkimin görevidir. Hâkim uyumsuzluğu ve hukukî sebebi belirlerken sadece davacı tarafın getirdiği vakıaları değil, davalı tarafın getirdiği vakıaları da esas alır ve buna göre doğru hukukî ilişkiyi belirleyerek uyumsuzluğu çözer. Ancak getirilmemiş vakıaları hükmüne esas alamaz. Vakıalarla bağlılık taraflarca getirilme ve tasarruf ilkesinin de bir gereğidir. Hâkim uyumsuzluğun sınırlarını vakıalarla çizecek olup bu vakıalar dışına çıkarak veya yeni vakıaları kendiliğinden inceleyerek bir sonuca varıp karar veremez.

4.Somut uyumsuzlukta davacı vekilince 20.02.2018 havale tarihli uzman görüşü dosyaya sunulmuştur. Uzman görüşünde, yargılaması devam eden dava dosyası içindeki iddia ve savunmalar ile (tanık anlatımları, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları gibi) deliller dikkate alınarak davacının çalışma süresi, aylık ücret miktarı, çalışılan hafta tatili ve ulusal bayram genel tatil günleri ile haftalık fazla çalışma süresi belirlenmiş ve buna göre tüm alacak kalemleri ayrı ayrı hesaplanmıştır. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda bu uzman görüşünden yararlanılmış ise de hesap unsurları ve hesaplanan miktarlar farklılık göstermektedir. Mahkemece netice olarak bilirkişi raporundaki hesaplamalara itibar edilerek hüküm kurulmuştur. Uzman görüşü, bu görüşü sunan davacı taraf açısından yazılı belgeye bağlı bir beyan niteliğindedir. Bunun anlamı, uzman görüşünde yer alan maddi vakıaların, dava dilekçesinde ileri sürülen vakıalar gibi bağlayıcı etkisinin olmasıdır. Dosya kapsamından, mahkemece uzman görüşünün bu etkisi ile ilgili bir değerlendirme yapılmadığı, gerek hesaplamaya esas alınan (çalışma süresi, haftalık çalışma süresi, aylık ücret miktarı, aylık yemek bedeli vb gibi) unsurlar, gerekse hesaplanan alacak miktarları yönünden uzman görüşünün bağlayıcılığı üzerinde durulmadığı anlaşılmaktadır. Tarafın bildirdiği vakıanın dışına çıkılıp yeni bir vakıa esas alınmak suretiyle hüküm kurulması hatalıdır. Belirtmek gerekir ki, bilirkişi raporu bir delildir. Uzman görüşü ise, öncelikle görüşü sunan tarafın maddi vakıayı içeren açıklamasıdır. İddiayı güçlendirmeye yarayan uzman görüşünün içeriğindeki vakıaların ispatı ise bilirkişi delili ile mümkün olmaktadır. Açıklanan sebeplerle uzman görüşünün *taraf beyanı veya açıklaması* olma özelliği göz ardı edilmemeli, içeriğindeki vakıaların davacı açısından bağlayıcı olduğu dikkate alınmalı, bu çerçevede yapılacak değerlendirme sonucunda uyumsuzluğun esası ile ilgili bir karar verilmelidir.

5. Davacı taraf, dava dilekçesinde dönemseller ücretlerini ayrı ayrı açıklamıştır. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda, banka kayıtlarına göre belirlenen dönem ücretleri dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır. Dava dilekçesinde bildirilen ücret miktarları davacı tarafı bağlar. Davacının bildirdiği ücret miktarı aşılarak hesap yapılması vakıa aşımı niteliğinde olup karar bu yönüyle de hatalıdır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esaslan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

10.11.2022 tarihinde oy birliğiyle karar verildi